

Особливості виховання в інформаційному середовищі

М.С. Наумов, канд. екон. наук

Харківська національна академія міського господарства

Сучасний етап розвитку цивілізації характеризується глобальною інформатизацією усіх сфер життєдіяльності людини, а отже, може бути визначений як інформаційне суспільство. Використання інформаційних технологій відкриває нові можливості щодо виконання викладачами своїх професійних обов'язків. Разом із тим, виникають певні труднощі, пов'язані з використанням таких технологій. До основних проблем виховання в інформаційному середовищі можна віднести наступні:

- відсутність теорії навчання в інформаційному середовищі;
- необхідність удосконалення навчально-методичних комплексів;
- потреба в розробці оптимальних способів подання навчального матеріалу, а також сприйняття та усвідомлення його студентами;
- небажання викладачів та студентів взаємодіяти в інформаційно-освітньому середовищі;
- обмеженість безпосереднього контакту учасників освітнього процесу.

Робота в інформаційному середовищі також супроводжується великою кількістю загроз. До них відносяться інформаційні загрози (ознайомлення з небажаними матеріалами та отримання недостовірної інформації), психологічно-моральні (набуття залежностей, прийняття антисоціальних цінностей), особистісні (спілкування з небезпечними людьми), протиправні дії (хакерство, порушення авторських прав тощо), розголошення конфіденційних даних (що може призвести, у тому числі, до викрадення грошей з електронних рахунків), загрози для комп'ютерів (проникнення вірусів та програм з прихованими функціями).

За таких умов постає потреба у розробці оптимальних способів поведінки з інформацією та представленні її у зручному вигляді, а також у розвитку системи навчання і підготовки людини до ефективного використання інформаційних засобів у професійній діяльності та побуті, тобто потреба у формуванні інформаційної культури.

Інформаційна культура включає три основні блоки: когнітивний, емоційно-ціннісний та праксеологічний. Перший блок

передбачає певний рівень інтернет-грамотності, наявність навиків поводження з інформацією, сформованість умінь організувати пошук інформації, працювати з нею та спілкуватись за допомогою сучасних засобів обробки інформації. Другий блок утворюють інформаційні потреби та інтереси, мотиви звернення до джерел інформації, ступінь задоволення інформаційних потреб, самооцінка інформаційної компетентності. Третій блок включає способи пошуку інформації, інтенсивність звернення до різних джерел інформації, застосування інформації в своїй діяльності.

Важливо пам'ятати, що інформаційна культура може стати частиною загальної культури людства лише тоді, коли інформаційні технології будуть використовуватись не тільки під час навчання, а й за власною потребою. Для цього необхідно не тільки навчитись й навчити користуватись технічними засобами, скільки сформувати розвинене мислення, здатність до прийняття нестандартних рішень, прагнення знайти альтернативні варіанти.

Особливістю інформаційної культури викладачів є те, що вони мають не лише вміти користуватись технологіями, а й уміти передавати знання як за допомогою слів, так і особистим прикладом, стежити за дотриманням інформаційної етики.